

Кафедра політології, соціології і культурології

# Міжнародні відносини та світовий політичний процес

навчальна дисципліна вільного вибору  
здобувачів наукового ступеню доктора філософії  
(спеціальність 052 «Політологія»)

# Викладач:

**Радіонова Ірина Олександрівна** – доктор філософських наук, професор, професор кафедри політології, соціології і культурології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

# Мета курсу:

розкриття процесу формування та основних етапів розвитку сучасної системи міжнародних відносин (від 1944 р. до наших часів) у контексті існування світового політичного процесу.

# Завдання курсу:

визначити концептуально-теоретичні та практичні аспекти зовнішньополітичної діяльності провідних держав світу у другій половині ХХ - першій чверті ХХІ ст.; окреслити основні етапи формування системи міжнародних відносин в окреслений період; проаналізувати основні вектори новітнього періоду розвитку постбіполірної системи міжнародних відносин

# Опис навчальної дисципліни

**Термін проведення:** 5, 6 семестр

**Загальний обсяг дисципліни:** 5 кредитів (150 годин)

**Лекцій:** 16 годин

**Семінарів:** 34 години

**Самостійна робота:** 100 годин

**Форма контролю:** залік у 6 семестрі

# Зміст курсу

## **Тема 1. Міжнародні відносини та зовнішня політика другої половини 40-х - у 60-х рр. ХХ ст.**

Економічні і політичні наслідки Другої світової війни для країн Західної Європи і Північної Америки підготовка і створення Північноатлантичного союзу мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі Німецьке питання в другій половині 40-х років; Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 50-х першій половині 60-х рр.; НАТО наприкінці 1950-х - у 1960-х рр.

## **Тема 2. Світова політика у 70-х - 80-х рр. ХХ ст.**

Американсько-радянські відносини на початку 70-х років ХХ ст. підготовка і скликання наради з питань безпеки і співробітництва в Гельсінкі; Нова східна політика ФРН; згортання “розрядки”, загострення міжнародної ситуації кінця 70-х - початку 80-х рр. ХХ ст.; зовнішня політика західноєвропейських держав у другій половині 70-х - середині 80-х рр.

# Зміст курсу

## **Тема 3. Завершення «холодної війни»**

Налагодження американо-радянського діалогу в середині 80-х рр., вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь, вироблення і підписання Договору СНО-1: перипетії та наслідки, завершення “холодної війни”.

## **Тема 4. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.**

Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.), підписання Римських угод та їх зміст, політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь, створення і розвиток ЄАВТ у 60 - 70-і рр. ХХ ст., зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 - 1970-х рр., вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 60-у середині 70-х рр. ХХ ст., Західна Європа на шляху до європейського союзу в 80-х - початку 90-х рр., основні етапи підготовки “Угоди про Європейський Союз”, реалізація “Угоди про Європейський Союз”.

# Зміст курсу

## Тема 5. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин

Концептуалізація міжнародних відносин; політична економія міжнародних відносин; глобальні тенденції світової політики.

Основні параметри пострадянського простору; феномен «нової Східної Європи»; Економічно-соціальні характеристики пострадянського простору та інтеграційні процеси; СНД; Євразійське економічне співтовариство та Митний союз; проблеми безпеки та військово-політична взаємодія в регіоні, Організація договору про колективну безпеку, поза регіональні актори (ЄС, США, Китай) на пострадянському просторі.

Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку, Організація безпеки та співробітництва в Європі в європейській системі, ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси, НАТО у 2000 - 2014 рр., Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності, проблеми військової безпеки в Європі, Балканський регіон після розпаду СФРЮ.